

11.3.2024

Promoter-hankkeen opintomatka Sintraan, Portugaliin 4.–6.3.

PROMOTER-hankkeessa (*PROMoting TERritorial strategies for sustainable mobility through green energy prosumer hubs*) tarkastellaan paikallisen uusiutuvan energian tuotannon ja kestävä liikumisen yhdistämistä. Hankkeen ensimmäinen opintomatka järjestettiin Sintraan Portugaliin. Hankkeen aikana vertaisoppimisen kautta haetaan parhaimpia käytäntöjä, joita voidaan siirtää alueelta toiselle.

Ensimmäinen opintomatka tarkensi kaikille osallistujille hankkeen tavoitteita ja teemoja. Opintomatka tarjosi myös eväitä seuraavan opintomatkan järjestämiseen. Keski-Suomi tulee isännöimään hankeväkeä huhtikuussa.

Muutama päivä Sintrassa loi myös hyviä kontakteja sekä hankehenkilökunnalle että mukana olleille stakeholdereille.

Ajatus energiantuotannon ja liikumisen yhdistämisestä on haastava, ja monet esitellyistä käytänteistä eivät täysin vastanneet PROMOTER-hankkeen isoihin kysymyksiin, vaikka sinänsä käytänteinä olivat mielenkiintoisia ja soveltuvien osin myös siirrettävissä.

Hyvät käytännöt

Sintra Greening Plan

Kaupunkina Sintra vaikutti erittäin vehreältä – ehkäpä saapuminen loskaisesta Suomesta vaikutti myös tulkintaan. Erityisesti kaupunkivihreä, joka kytkeytyy rakenteisiin, on läsnä kaikkialla. Kaupungilla on kuitenkin tahtotilana lisätä kaupunkivihreää, ja tätä varten he ovat laatineet oman ohjelmansa (*Sintra Greening Plan*).

Keski-Suomesta katsottuna Jyväskylän kaupungin tavoite viheralueiden saavutettavuudesta on hieman tiukempi kuin Sintran. Sintrassa tavoitteena on, että kaikilla kaupunkilaisilla vähintään 0,5 ha kokoinen viheralue olisi vähintään 300 metrin päässä. Jyväskylässä etäisyys on sama, mutta alueen vähimmäiskokona on 2 ha. Yhdeksi tavoitteen saavuttamisen haasteista Sintrassa nostettiin alueiden yksityisomistus. Kun kaupunki on jo rakentunut tietyntylaiseksi, on sitä hankala muuttaa.

Intermodal Social Mobility Framework in Sintra

Opintomatkan osallistujille esiteltiin myös joukkoliikennematkaisuja Sintrassa. Alueella on siirrytty yhteen lippujärjestelmään, jossa myös yksittäiset liput voi ladata uudelleen automaateilla. Kaupungin joukkoliikenne ei ole täysin kestävä. Kaupungin edustaja pohdiskeli myös mahdollisen kokonaan sähköisen joukkoliikennekaluston riskejä, ja näki tärkeäksi, että sille on myös varasuunnitelma. Keskustelu joukkoliikennematkaisuista varmasti jatkuu myös opintomatalla Suomessa.

i4EFFICIENCY

Tämän hankkeen puitteissa on kehitetty kaupunkilogistiikkaa, mukaan lukien jätehuolto. Mieleenpainuvin yksityiskohta Sintran jätehuollossa oli se, että kaupungissa jätteiden kierrätystä ei tehdä jätteastialla, vaan jätteenkäsittelyjärjestelmä lajittelee jätteet perustuen jätepussin väriin.

ReaVIVA

Yksi mielenkiintoinen esitelty käytäntö oli ReaVIVA-rahoitusohjelma, jolla Sintran kunta tukee asuntojen energiaremontteja. Tämä rahoitusohjelma on nimennomaan kunnallinen ja Portugalissa on myös valtakunnallisia ohjelmia.

Suomessa ei, ainakaan tietääkseni, ole vastaavia kunnallisia rahoitusohjelmia. Energiaremontteja varten on kyllä ollut valtakunnallisia ohjelmia. Kyseisen rahoitusohjelman suosio on vuosi vuodelta kasvanut, mutta edelleenkin kyseessä ei mikään valtavan käytetty mahdollisuus ole: Vuonna 2023 hakemuksia saapui noin 80. Mielessä silti kävi kysymys, mistä kaikki rahoitus tälle kunnalliselle ohjelmalle löytyy.

SMILE

Tämä esitelty hyvä käytäntö vastasi ehkä kaikista eniten PROMOTER-hankkeen kysymyksiin. SMILE hankkeen puitteissa Sintran kunta on kehittänyt olemassa olevasta asuinalueesta kestävämpää asuinyhteisö huomioiden niin energia- kuin liikkumisratkaisut. Hankkeessa on paljon samaa kuin Jyväskylässä Kankaan alueen kehittämisessä. Kankaan aluetta esitellään Suomen opintomatalla, ja tämän jälkeen on varmasti mielekästä vaihtaa ajatuksia kahden asuinaluekehittämishankkeen välillä.

SMILE-hankkeessa ei alun perin ollut tarkoitus painottaa yhteisöllistä ulottuvuutta, mutta hankkeen aikana oli noussut esiin tarve varmistaa sosiaalinen hyväksyntä toimenpiteille ja ottaa ihmiset mukaan. Yhteisön osallistaminen on keskeistä myös paikalliseen energiantuotantoon ja kestävään liikkumiseen liittyvissä ratkaisuissa.

Osana hyvää käytäntöä oli kehitetty myös energiankäytön mittausjärjestelmä. Järjestelmä nojaa paitsi varsinaiseen mittaamiseen, myös sen tueksi kehitetyn algoritmin hyödyntämiseen. Algoritmin käyttö luo järjestelmän luotettavuudelle tiettyjä haasteita, ja sen kehittäminen esimerkiksi palvelemaan erilaisia alueita (vrt. siirto Portugalista Suomeen), vaatii paljon panostuksia.

Erilaisiin seurantajärjestelmiin liittyy aina yksityisyydensuojaan liittyviä kysymyksiä, ja myös tässä tapauksessa mukaan lähtevien tulee antaa selkeä suostumus seurantaan.

Kuten muidenkin hankkeissa kehitettyjen applikaatioiden kohdalla, myös tämän yhteydessä on mielenkiintoista seurata, kuinka hyvin hankerahalla kehitetty sovellus pysyy käytössä, kun hankerahoitus aikanaan päättyy.

Green Blue Axis

Viimeisenä esitellyssä hyvässä käytännössä kyse oli infrastruktuurihankkeesta. Hankerahoituksella oli rakennettu kävelyn ja pyöräilyn kulkuväylä, jota ympäröi sinivihreärakenne.

Kulkuväylää pitkin kulkiessa erilaiset kaupunkiviljelmät vilisivät silmissä. Myös Suomessa viime vuosina kaupunkiviljely erilaisin istutuslaatikoineen on saavuttanut suosiota, mutta verrattuna Portugaliin tekemistä on vielä.

Lopuksi

Kokonaisuutenaan opintomatalla huomasit, että kyseessä oli vasta hankkeen ensimmäinen opintomatka, ja hankkeen teemat ja tavoitteet vielä tarkentuvat kaikkien osallistujien mielessä.

Keski-Suomen näkökulmasta opintomatka oli onnistunut ja stakeholderit saivat opintomatkalta ideoita kotiin vietäväksi. Mukaan lähtevien stakeholdereiden valintaan on syytä jatkossakin panostaa, jotta opintomatkoilta saadaan mahdollisimman paljon irti.

Sintrassa mukana olivat:

Toimitusjohtaja Juho Tenhunen, Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy
Hankekoordinaattori Ella Tammisto, Jyväskylä
Kehittämispäällikkö Tero Rautiainen, Keski-Suomen liitto

Valtteri Paakkij, "matkanjohtaja"